

TEYİT MEKTUBU

Prof. Dr. Rıza Ayhan*

ÖZET

Teyit mektubu, Türk Ticaret Kanunu m. 21/3'de hükme bağlanmıştır. Buna göre teyit mektubu, telefonla, telgrafla, herhangi bir iletişim veya bilişim aracıyla veya diğer bir teknik araçla ya da sözlü olarak kurulan sözleşmelerle yapılan açıklamaların içeriğini doğrulamak amacıyla taraflardan birinin diğerine gönderdiği, varması gerekli irade beyanını ihtiva eden yazılı bir belgedir. Bu yazıyı alan kişi, aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde yazıya yahut içeriğine itiraz etmezse, bu yazının içeriğine uygun bir sözleşmenin ortaya çıktığı kabul edilmiş sayılır. Evvelce kurulan sözleşmelerin, esaslı noktalarından ayrılan bir yazı, yeni bir öneri mahiyetindedir. Buna mukabil, akdedilen sözleşmenin yan unsurlarını açığa kavuşturmak amacıyla gönderilen bir yazıya, karşı tarafın itiraz etmemesi, bu içeriği kabul ettiği şeklinde anlaşılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Teyit Mektubu, Teyit Mektubuna İtiraz, Sözleşmenin Kurulması, Örtülü Kabul, Tacir Olmanın Sonuçları.

ABSTRACT

Letter of confirmation is regulated under Art. 21/3 of Turkish Commercial Code. According to this, letter of confirmation is a written document, which includes arrival needed expression and is sent from one-party to another by telephone, telegraph, any communication or information tool or any other technical appliance or verbal concluded contracts and with the aim of confirming content of made declarations. Unless receiver of this letter takes objection to the letter or its content within eight days since its arrival, it is sustained that a contract will be concluded according to the letter's content. A letter differing from essential points of previously concluded contracts' is a new offer. In contrast, another party does not take an objection to a letter, which is sent with the aim of getting over to concluded contracts' not-essential points, will be sustained as accepted this content.

Keywords: Letter of Confirmation, Objection to Letter of Confirmation, Conclusion of a Contract, Implicit Acceptance, Outcomes of Being a Merchant.

1) GENEL OLARAK

"Sözleşme, tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirlerine uygun olarak açıklamalarıyla kurulur" (TBK m. 1/1). "İrade açıklaması, açık veya örtülü olabilir" (TBK m. 1/2).

Türk Borçlar Kanununda, "A. Sözleşmenin Kurulması", "I. İrade açıklaması", "1. Genel olarak" başlığı altında düzenlenen bu hükme göre, sözleşme-

* Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

nin kurucu unsurunu oluşturan "irade açıklamaları", *iradelerin açıklanması, karşılıklık ve birbirlerine uygunluk* unsurlarından oluşmaktadır. Buna göre, bir sözleşmenin kurulabilmesi için, her şeyden evvel tarafların irade açıklamalarının, bir diğer ifadeyle en az iki irade açıklamasının bulunması gerekmektedir. Sözleşmenin kurulmasına katılan tarafların irade açıklamaları mevcut değilse sözleşme kurulmaz.

Sözleşmenin kurulabilmesi için, irade açıklaması tek başına yeterli değildir. Bu irade açıklamalarının karşılıklı ve birbirine uygun olması da gerekmektedir (TBK m. 1). Karşılıklı irade beyanlarının uygunluğu, tarafların gerçek veya normatif iradelerinin uygunluğu; tarafların belirlediği bir hukukî sonuca varma hususunda anlaşmalarını ifade eder. İrade açıklamaları birbirine uygun değilse (uyuşmazlık, anlaşmazlık varsa), kurucu unsurdan yoksun olduğu için, sözleşme meydana gelmez.

Kanun koyucu, sözleşmenin kurulabilmesi için, tarafların karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarından bahsederken, "*taraf*" sıfatıyla, sözleşmeyi yapmaya katılan, sözleşmenin hukukî sonuçlarını kendi hâkimiyet alanlarında gerçekleştirip, bundan etkilenen kişileri kastetmektedir. Tabiidir ki, sözleşmenin tarafından bahsedebilmek için taraf ehliyetine de sahip olmak gerekir (TMK m. 8, 9-16).

Sözleşme yapılırken taraflar iradelerini bizzat açıklayabilecekleri gibi, temsilcileri vasıtasıyla da açıklayabilirler. Bir diğer ifadeyle, sözleşme yapma ehliyetini haiz (TMK m. 9-16) taraflar, sözleşmeyi kuran birbirine uygun irade beyanlarını, bizzat açıklayabilecekleri gibi temsilcileri vasıtasıyla da açıklayarak sözleşme akdedebilirler.

Tarafların karşılıklı irade beyanlarındaki uygunluk, TBK m. 2'de de ifade edildiği gibi, sözleşmenin esaslı noktalarında uygunluk olarak anlaşılmalıdır. Gerçekten de TBK m. 2/1'e göre, "Taraflar sözleşmenin esaslı noktalarında uyuşmuşlarsa, ikinci derecedeki noktalar üzerinde durulmamış olsa bile, sözleşme kurulmuş sayılır".

Sözleşmenin Kanunda yapılan tanımında yer alan unsurlar (objektif esaslı unsurlar) ile sözleşmenin objektif esaslı unsurları arasında yer almakla birlikte, taraflarca kararlaştırmak suretiyle sözleşme iradesinin zorunlu unsuru haline getirdikleri unsurlar (subjektif esaslı unsurlar), sözleşmenin esaslı unsurlarıdır.

Tarafların irade beyanlarında uygunluktan bahsedebilmek için, sözleşmenin objektif ve subjektif esaslı noktalarında anlaşmış olmaları gerekir. Gerek objektif gerek subjektif unsurlar, sözleşmenin meydana gelmesinde zorunlu unsurlar olduğu için, bunların tamamı veya biri üzerinde anlaşma olmaz veya anlaşma koşulu ileriye bırakılırsa, sözleşme kurulmaz.

Sözleşmenin esaslı unsurları yanında, bir edimin ifa zamanı, ifa yeri, faiz miktarı gibi, esaslı unsurlar arasına dâhil edilmeyen sözleşmenin yan (ikinci derecedeki-tâli) unsurları da mevcuttur. Sözleşmenin yan unsuru, tarafların sözleşmenin kurulması sırasında üzerinde hiç durmadıkları, tartışma konusu yapmadıkları (meselâ TBK m. 88'deki faiz miktarı gibi) bir objektif yan unsur olabileceği gibi, sözleşmenin görüşülmesi esnasında konuşup tartıştıkları fakat sözleşmenin asli unsuru haline getirmediikleri bir unsur (subjektif yan unsur) da olabilir.

Taraflar objektif yan unsur hakkında, bu konuları görüşmedikleri, asli unsur haline getirmedikleri için, anlaşma koşulu aranmaksızın sözleşme kurulmuş olur; bu takdirde sözleşmede bir boşluk söz konusu olduğundan, ihtilâf halinde hâkim, konuyla ilgili tamamlayıcı hukuk kurallarını uygulamak suretiyle ihtilâfi giderir.

Taraflar subjektif yan unsurlar hususunda tartışmalarına rağmen anlaşamayacaklarını anlayarak bundan vazgeçmişlerse, sözleşme kurulmuş olur; sözleşmede bir boşluk söz konusu olduğundan, hâkim meseleyi tamamlayıcı hukuk kurallarına göre, böyle bir kural da yoksa yorum veya sözleşmenin tamamlanması ilkesine göre çözer.

Yukarıda defaatle ifade edildiği gibi, sözleşmeler tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirlerine uygun olarak açıklamalarıyla kurulur. İrade açıklamalarının karşılıklı olması, sözleşmenin kurulmasında taraflardan her birinin, açıkladığı irade yönünden beyan sahibi, karşı tarafın açıklaması yönünden de muhatap olması anlamına gelir. Sözleşmenin kurulabilmesi için gerekli irade açıklamalarından zaman itibarıyla önce yapılanına "sözleşme önerisi (icap)"; icaba uygun olarak sözleşmenin kurulmasına imkân sağlayan, varması (yöneltilmesi) gerekli tek taraflı irade beyanına "kabul" denir.

Sözleşmenin kurulmasında bir öneriden söz edebilmek için, önerinin karşı tarafa varması, sözleşmenin objektif ve subjektif yönden esaslı bütün noktalarını kapsamaması, hukukî sebebini içermesi gerekir. Ayrıca önerenin, önerisinde ciddi olması ve önerisi ile bağlanmak niyetinin de bulunması gerekir. Önerinin şekli ile ilgili Türk Borçlar Kanununda bir hüküm bulunmamaktadır; kural olarak şekil serbestisi (TBK m. 12/1) geçerlidir.

Öneriye uygun olarak sözleşmenin kurulmasını sağlayan kabul, tek taraflı, kurucu yenilik doğuran bir haktır. Kabul beyanının öneriye uygun olması, önerinin esaslı unsurlarını genişleten, daraltan veya değiştiren mahiyette olmaması gerekir. Kabul beyanı, önerinin esaslı noktalarını değiştiriyorsa, yapılan beyan, kabul beyanı olarak kabul edilemez; şartları varsa bir "öneri" olarak kabul edilebilir.

Kabul beyanı, kural olarak herhangi bir şekle tâbi değildir; açık bir kabul beyanı olabileceği gibi, örtülü bir kabul beyanı da sözleşmenin kurulmasını sağlar. Bu bağlamda, TBK m. 6'da ilke olarak kabul edilen "örtülü kabul", susma suretiyle yapılan örtülü kabuldür.

Hukukumuzda susma (sessiz kalma) fiili, kural olarak kabul şeklinde nitelendirilemezse de, hukuken cevap vermek zorunda olan muhatabın susması örtülü kabul sayılabilir. Susmanın kabul sayılabilmesi için, TTK m. 21/3'de ifadesini bulduğu gibi, bir kanun hükmüne dayanması veya dürüstlük kuralına göre cevap verme zorunluluğunun bulunması gerekir.

Sözleşme, öneriye uygun olarak muhatabın kabul beyanı ile kurulur. Bununla birlikte, Türk Borçlar Kanunu, sözleşmenin kurulma anı ve yürürlüğe girmesini, sözleşmenin hazırlar arasında yapıp yapılmamasına göre bir ayrıma tâbi tutmuştur. Buna göre, öneri hazır olan muhataba yöneltilmişse, diğer bir ifadeyle muhatap öneriyi yapıldığı anda öğreniyorsa, Türk Borçlar Kanunu, hazırlar arasındaki öneriye, derhal cevap vermeyi öngördüğü için, muhatabın kabul beyanında bulunduğu anda sözleşme kurulmuş olur. Hazır olanlar arasında yapılan sözleşme, tarafların bir arada olduğu halleri kapsadığı gibi, ta-

rafların teknolojinin imkânlarından istifade ederek, meselâ telefonla yaptıkları sözleşmeyi de ifade eder (TBK m. 4/2).

Sözleşme hazır olmayanlar arasında yapılmışsa, Türk Borçlar Kanununa göre, kabul beyanının, öneri sahibinin hâkimiyet alanına girdiği anda (varma teorisi) sözleşme kurulmuş olur; kabul beyanını önerenin öğrenmesi şart değildir. Örtülü kabul beyanında ise (TBK m. 6), öneren, kanun veya işin özelliği ya da durumun gereği açık bir kabulü beklemek zorunda değilse, öneri uygun bir sürede reddedilmediği takdirde, sözleşme kurulmuş sayılır.

II) TEYİT MEKTUBU

Türk Borçlar Kanununda (m. 1/1), "sözleşme, tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak açıklamalarıyla kurulur" denilmişse de, Kanunda ifadesini bulan düzenlemeden daha karmaşık bir yapı söz konusudur. Gerçekten de sözleşme ister hazır olanlar ister hazır olmayanlar arasında yapılsın, çok sayıda görüşme ve yazışmalara konu teşkil edebilir.

Bu halde, sözleşmenin kurulması için gerekli ilk irade açıklaması olan "öneri"nin içeriğini, kabul beyanının öneriye uygunluğunu, diğer bir ifade ile tarafların iradelerinin karşılıklı ve birbirine uygun olup olmadığını, bu esastan olmak üzere sözleşmenin kurulup kurulmadığını, tarafların sözleşmenin esaslı noktalarında anlaşma sağlayıp sağlayamadıklarını tespit etmek oldukça zordur.

Bu sorunu nazara alan kanun koyucu, Türk Ticaret Kanununda, "Tacir Olmanın Hükümleri" başlığı altında, yazılı şekilde yapılmayan sözleşmelerin kurulup kurulmadığını ve sözleşme kurulmuş ise sözleşmenin içeriğini teyit etmek maksadıyla bir yazı (teyit mektubu) gönderilmesini kabul etmiştir.

A) TEYİT MEKTUBU KAVRAMI

Teyit mektubu, Türk Ticaret Kanununda fatura ile birlikte aynı maddede ve birbirine paralel bir şekilde hükme bağlanmış; "Telefonla, telgrafla, herhangi bir iletişim veya bilişim aracıyla veya diğer bir teknik araçla ya da sözlü olarak kurulan sözleşmelerle yapılan açıklamaların içeriğini doğrulayan bir yazıyı alan kişi, bunu aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde itirazda bulunmamışsa, söz konusu teyit mektubunun yapılan sözleşmeye veya açıklamalara uygun olduğunu kabul etmiş sayılır" (TTK m. 21/3) denilmiştir.

Görüldüğü gibi, Kanunumuzda bir tanım yapılmamış; kuruluşu anında belirli özellikleri taşıyan sözleşmelerin içeriğini doğrulayan bir yazıyı (teyit mektubunu) alan kişinin, mektubu aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde itirazda bulunmaması halinde, itiraz etmemenin sonuçlarını hükme bağlamıştır.

Bununla beraber, Kanunun düzenlemesinden teyit mektubunun tanımını çıkarmak mümkündür. Buna göre teyit mektubu, telefonla, telgrafla, herhangi bir iletişim veya bilişim aracıyla veya diğer bir teknik araçla ya da sözlü olarak kurulan sözleşmelerle yapılan açıklamaların içeriğini doğrulamak maksadıyla taraflardan birinin diğerine (muhataba) gönderdiği, varması gerekli irade beyanını ihtiva eden yazılı belgedir. Şekle tâbi olmayan bu yazıyı alan kişi, bunu aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde itirazda bulunmamışsa, sözleşmenin gönderilen yazı içeriğine uygun olduğunu kabul etmiş sayılır.

Kanunun bu düzenlemesine nazaran, şekle tâbi olmayan bu yazıyı alan kişi, bunu aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde yazıya yahut içeriğine itiraz etmezse, bu yazının (teyit mektubunun) içeriğine uygun bir sözleşmenin ortaya çıktığı kabul edilmiş sayılır. Bu halde teyit mektubunun içeriğine uygun olarak kurulmuş sayılan sözleşme, iki taraf için de bağlayıcı olur¹.

B) TEYİT MEKTUBUNUN KOŞULLARI

Türk Ticaret Kanununun 21/3'üncü maddesinde, teyit mektubunu alan kişinin, bu mektubu aldığı tarihten itibaren sekiz gün içerisinde itiraz etmesi hali düzenlenmiş; kişinin bu süre içinde itiraz etmemesine, sözleşmenin mektup içeriğine uygun olarak kabul edildiği sonucu bağlanmıştır.

Ancak, bir sözleşmenin birçok görüşme sonucu ortaya çıktığı nazara alındığında, bazı sorunların da gündeme gelmesi kaçınılmazdır. Teyit mektubu (teknik araçlarla yapılanlar da dâhil) sözlü olarak yapılan sözleşmelerin içeriğini doğrulamak amacıyla gönderilmektedir. Bu hâlde çok sayıdaki görüşmeler sonucu yapılan "öneri" (icap) açık olarak belirlenemeyebilir veya kabulün öneriye uygunluğu hususunda ihtilâf zuhur edebilir.

Gerçekten de, taraflar TTK m. 21/3'de ifadesini bulan bir şekilde görüşme yapmış, görüş birliğine varamadıklarından (sözleşmenin esaslı unsurlarında anlaşmadıklarından) sözleşme yapılamamış ve fakat taraflardan biri, sanki sözleşme yapılmış gibi bir mektup göndermiş ve muhatap da sekiz günlük süre içinde itiraz etmemişse, itiraz etmeyen taraf sonradan sözleşmenin kurulmadığını ileri sürebilecek midir? Bu gönderilen yazı, teyit mektubu olarak nitelendirilerek, itiraz etmeyen muhatap, itiraz etmemesinin sonucu olarak bu mektup içeriği ile bağlı kalacak mıdır?

Yahut görüşmeler sonucu taraflar bir sözleşme yapmış ve fakat yazıyı gönderen, TTK m. 21/3'de hükme bağlandığı şekilde kurulan sözleşmenin esaslı noktalarından önemli derecede farklı bir şekilde yazıyı kaleme almış; muhatap da itiraz etmemişse, TTK m. 21/3 hükmüne göre bu yazı içeriği ile bağlı kalacak mıdır?

Ayrıca, yetkisiz temsilcinin TTK m. 21/3'de ifadesini bulan bir şekilde sözleşme yapması halinde, gönderilen bir yazı, teyit mektubu olarak değerlendirilebilecek midir?

Bütün bu ve benzeri soruların cevabı, Türk Ticaret Kanununun 21/3 maddesi hükmünün uygulanması, diğer bir söyleyişle, sekiz gün içinde yazıya itiraz edilmemesi sebebiyle, sözleşmenin gönderilen yazının içeriğine uygun olarak yapıldığının kabulü, gönderilen yazının hangi hallerde teyit mektubu olarak kabul edileceği sorunlarının haline bağlıdır.

¹ Alman Hukukunda, teyit mektubunu alan kişinin, teyit mektubu ile bağlanmak istemiyorsa, derhal itiraz etmesi öngörülmüş; itiraz etmemesi halinde, bu mektubun içeriğine uygun bir sözleşmenin ortaya çıktığını kabul etmiş sayılacağı hususunda, aksi ispat edilemez hukukî görünümün meydana geldiği kabul edilmiştir (BGB § 121). Bu hususta bkz., **Lettl, Tobias (Çeviren: Çağlar, Hayrettin)**, "Teyit Mektubu" Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XII, Y. 2008, S. 1-2, s. 1239.

1) Taraflar

Teyit mektubu, Türk Ticaret Kanununda "Tacir Olmanın Hükümleri" başlığı altında düzenlenmiş ve fakat 21/3'de tacirden bahsedilmemiş olması, "...yazıyı alan kişi" ifadesinin kullanılması, teyit mektubunu gönderen ve muhatabın sıfatı hakkında tartışmalara² neden olmuştur.

Teyit mektubunu gönderen veya alan kişinin sıfatı ile ilgili tartışmaları, kabul ettikleri esasları nazara alarak üç grupta toplayabiliriz.

Birinci görüşe göre³, teyit mektubunda, *gönderenin de yazıyı alanın da tacir olması* gerekir. Bu görüşte olan müelliflere göre, TTK m. 21/3'de, teyit mektubunu alan "kişi" den söz edilmişse de, bunu "ticari işletmesi ile ilgili bir iş için teyit mektubu alan tacir" olarak anlamak gerekir. Ayrıca, teyit mektubu tacirlere ilişkin hükümler arasında düzenlenmiştir.

İkinci görüşe göre⁴, teyit mektubunu *gönderenin tacir olması* hususunda herhangi bir tereddüt söz konusu değildir. Ancak *muhatabın tacir olması gerekmez*. Buna göre, teyit mektubunu düzenleyen 21'inci maddenin yeri, karşı tarafın da tacir olmasını gerektirmediği gibi, madde metninden de bu sonuca varmak mümkün değildir.

Üçüncü görüşe göre ise⁵, teyit mektubunun uygulanmasında tarafların sıfatı önem taşımamaktadır. Zira Kanunda "tacir" değil "kimse" ifadesi kullanılmaktadır. Bundan dolayı gerek gönderecek olanın gerek muhatabın tacir olmaları gerekmez. Diğer şartlar mevcutsa herkes teyit mektubu gönderebilir.

Biz tartışmaları yazıyı alan ve gönderen yönünden ayrı ayrı değerlendirmekte fayda mülâhaza ediyoruz.

a) Yazıyı Alan (Gönderilen)

Teyit mektubu, Türk Ticaret Kanununda "Tacir Olmanın Hükümleri" arasında düzenlenmiştir. Kanun koyucu, tacir olmanın hükümlerinin, esas itibarıyla⁶ tacir olanlar veya tacir sayılanlar ile tacir gibi sorumlu olanlara

² Tartışmalar hakkında bkz., **Ayhan, Rıza**, Güven Nazariyesi Işığında Teyit Mektubunun Hukukî Niteliği, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.1, Ocak- Haziran 1988, s. 161 vd.

³ **Karayalçın, Yaşar**, Ticaret Hukuku, I. Giriş-Ticari İşletme, 3. Bası, Ankara 1968, s. 225; **Somuncuoğlu, Ünal**, "Teyit Mektubu İle İlgili Bazı Sorunlar", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. VIII, S. 2, Ankara 1975, s. 34; **Arkan, Sabih**, Ticari İşletme Hukuku, 16. Bası, Ankara 2012, s.149-150; **Nomer Ertan, N. Fusun** (Ülgen, Hüseyin/Teoman, Ömer/Helvacı, Mehmet/Kendigelen, Abuzer/Kaya, Arslan), Ticari İşletme Hukuku, 3. Bası, İstanbul 2009, N. 695.

⁴ **Arslanlı, Halil**, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, Umumi Hükümler, 3. Bası, İstanbul 1960, s. 45; **Poroy, Reha/Yasaman, Hamdi**, Ticari İşletme Hukuku, 14. Bası, İstanbul 2012, s. 152.

⁵ **İmregün, Oğuz**, Kara Ticaret Hukuku Dersleri, Genel Hükümler-Ticaret Ortaklıkları-Kıymetli Evrak, 7. Bası, İstanbul 1984, s. 39.

⁶ Tacir gibi sorumlu olanlar, tacir sıfatından kaynaklanan yükümlülöklere tâbi olmalarına rağmen, tacir sıfatının doğurduğu haklardan faydalanamazlar (Bkz. **Ayhan, Rıza/Özdamar, Mehmet/Çağlar, Hayrettin**, Ticari İşletme Hukuku, 5. Bası, Ankara 2012, s. 138.).

uygulanacağını kabul etmiş; hukukun genel düzenlemeleri haricinde, bu kişilere uygulanacak özel hükümleri vaz etmiştir.

Maddenin lafzında "...kişi..." ibaresi geçtiği için, tacir olmanın hükümleri arasında düzenlenmiş bulunan teyit mektubuna bağlanan hukukî sonucun, tacir olmayan kişilere de uygulanması, hakkaniyete uygun olmaz.

Zira tacir, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmek mecburiyetindedir (TTK m. 18/2). Tacir olmayan bir kişiden, basiretli tacir gibi davranmasını ve bu davranışın sonuçlarına katlanmasını beklemek, adalete ve hakkaniyete uygun düşmez⁷. Kaldı ki, tacir bakımından bile, "basiretli bir iş adamı gibi hareket" mükellefiyeti, "ticaretine ait faaliyetleri" ile sınırlı tutulmuş; tacirin ticaretine ait olmayan işlerinde "basiretli iş adamı gibi hareket etme" yükümlülüğü kabul edilmemiştir⁸.

Gerçekten de, "tacir her türlü borcu için iflâsa tâbidir" (TTK m. 18/1) diyen kanun koyucu, "basiretli iş adamı gibi hareket" mecburiyetini, "ticaretine ait bütün faaliyetleri" şartına bağlayarak, tacirin ticaretine ait olmayan işlerinde, böyle bir mükellefiyetinin bulunmadığını hükme bağlamıştır. Tacirin ticaretine dâhil bulunmayan işlerinde dahi, basiretli iş adamı gibi hareket etme mecburiyeti bulunmazken, tacir olmayan bir kişiden böyle bir davranış beklenmesi, teyit mektubuna sekiz gün içinde itiraz etmemesi sebebiyle sorumlu tutulması, hakkaniyete ve adalete uygun düşmez.

Bu nedenle, gönderilenin tacir olmadığı hallerde, sorunun TTK m. 21/3'de düzenlenen şekliyle değil, TBK'da düzenlenmiş bulunan, "sözleşmenin kurulması" hakkındaki hükümlerle çözülmesi gerekir. Bu esastan olmak üzere, tarafların iradelerinin karşılıklı ve birbirine uygun olup olmadığı, muhatabın susmasının (itiraz etmemesinin) "örtülü kabul" sayılıp sayılmayacağı, TTK'nın teyit mektubunu düzenleyen hükümlerine göre değil, Türk Borçlar Kanununda düzenlendiği şekliyle ele alınıp, ona göre değerlendirilmelidir.

Buna göre, teyit mektubunun TTK m. 21/3'teki hukukî sonuçlarının doğması için, yazıyı alanın (gönderilenin) **tacir** olması gerekir. Bununla beraber, gerçek kişi tacir açısından, ticari iş karinesinin burada da nazara alınması ve tacir, işlemi yaptığı anda bunun ticari işletmesiyle ilgili olmadığını diğer tarafa açıkça bildirmişse veya işin ticari sayılmasına durum elverişli değilse, yine TTK m. 21/3'ün uygulanmaması gerekir.

b) Gönderen

Teyit mektubunun tarafları hakkında yapılan tartışmalarda, daha ziyade teyit mektubunu alan kişinin sıfatı üzerinde durulmuş; teyit mektubunu gönderenin tacir olması gerektiği hususunda zımnî bir mutabakat oluşmuştur⁹.

Hâlbuki teyit mektubunu alanın sıfatının tartışıldığı gibi, teyit mektubunu gönderenin sıfatının da tartışılması gerekir.

⁷ **Ayhan**, s. 163

⁸ **Arkan**, s. 137-138; **Nomer Ertan** (Ülgen, Ticari İşletme Hukuku), N. 706; **Domaniç, Hayri/Ulusoy, Erol**, Ticaret Hukukunun Genel Esasları, İstanbul 2007, s. 210.

⁹ **İmregün**, gerek muhatabın gerek gönderenin tacir olması gerekmediğini ifade etmektedir, bkz. s. 39.

Bilindiği gibi, tacirin ticaretine ait faaliyetleri sadece tacirlerle sınırlı değildir; tacir, ticari işletmesi bağlamında tacir olmayan kişilerle de bir malın satımı, üretimi, bir işin görülmesi bir menfaatin temini konusunda sözleşme yapabilir. Bu halde, sözlü olarak yapılan sözleşmelerde de, ispat kolaylığı temin etmek, sözlü olarak yapılan sözleşmelerin içeriğini belirlemek maksadıyla bir yazı gönderilebilir. Gönderilen bu yazı, gönderenin sıfatına bağlı olarak "teyit mektubu" olarak kabul edilecek veya edilmeyecektir.

Teyit mektubu, tacir olmanın hukuki sonuçları arasında düzenlenmiştir. Tacir, ticaretine dâhil bir konuda, TTK m. 21/3 bağlamında bir sözleşme yapmışsa, bu sözleşmenin içeriğini doğrulayacak bir yazıyı kendisi yazabileceği gibi, sözleşmenin diğer tarafı da yazıp, gönderebilir. Kanun koyucu TTK m. 21/3'te "...kişi..." den bahsetmekle, gönderenin tacir sıfatını haiz olmasını aramıştır.

Günümüzde ticari hayatın genişlemesi, ticari hayata ilişkin sözleşmelerde teknolojidenden artan bir şekilde istifade edilmesi gerçeğinden hareket edersek, tacir olmayan kişilerin telefonunun umulmadık bir anda çalması ve bu kişilerin bir sözleşme önerisiyle karşılaşması yadsınacak bir olay değildir. Bu halde, tacir olmayan bir kişi, telefonda kendisine teklif edilen bir önerinin içeriğini belirlemek maksadıyla bir mektup gönderebilir. Kaldı ki, tacir olmayan bir kişinin tacirle yaptığı yazılı bir sözleşme de olabilir; tacir olmayan bir kişi bu sözleşmede yazılı olan hususlarda değişiklik yapmak için de tacirle TTK m. 21/3'de belirtilen esaslarla görüşmüş ve görüşmelerinin içeriğini tespit etmek amacıyla da tacire bir mektup göndermiş olabilir. Bütün bu ihtimalleri, gönderen tacir değil diye yorumlamak suretiyle, TTK m. 21/3'ün kapsamına girmediğini ifade etmek mümkün değildir.

Teyit mektubununun hukukî neticeleri, tacir olanlar için hükme bağlanmıştır. Buna göre, bir kişi tacir ise ve ticaretine ait faaliyetine ilişkin TTK m. 21/3'de bahsedilen tarzda bir sözleşme yapmışsa, karşı taraf (gönderen) tacir olmasa dahi, mektubu alan tacir sözleşmeyle bağlanmak istemiyorsa, süresinde itiraz etmeli; itiraz etmemişse hukukî sonuçlarına katlanmalıdır. Buna göre teyit mektubunu gönderen kişi, TTK m. 21/3 anlamında, tacir olmak, tacir sayılmak veya tacir gibi sorumlu olmak sıfatından bağımsız olarak **herkes** ve hatta tüketici olabilir¹⁰.

2) Taraflar Arasında Bir Sözleşmenin Bulunması

Teyit mektubundan bahsedebilmek için, taraflar arasında, TTK m. 21/3'de ifadesini bulduğu şekilde (telefonla, telgrafla herhangi bir iletişim ve bilişim aracıyla veya diğer bir teknik araçla ya da sözlü olarak) önceden kurulan bir sözleşmenin bulunması gerekir. Teyit mektubu önceden kurulmuş bulunan bu sözleşmenin içeriğini doğrulamak maksadıyla gönderilir¹¹.

¹⁰ **Lettl**, örnek olarak, "bir kişi sigortacısına (önceki görüşmelerine dayanarak) bir teyit mektubu göndermişse, sessiz kalmak bunun onaylandığı anlamına gelir", demektir (**Lettl (Çev. Çağlar)**, s. 1243-1244).

¹¹ **Nomer Ertan** (Ülgen, Ticari İşletme Hukuku), N. 691.

Evvelce kurulmuş olan bir sözleşme yoksa gönderilen yazı sadece "öneri" (icap) olarak kabul edilmeli; Türk Borçlar Kanununun bu husustaki hükümlerine tâbi olmalıdır.

Taraflar arasında evvelce yapılan sözleşme, taraflarca bizzat akdedilebileceği gibi temsilcileri vasıtasıyla da yapılabilir. Burada üzerinde durulması gereken önemli bir sorun, yetkisiz temsilcinin TTK m. 21/3 kapsamında bir sözleşme yapması halidir.

Bilindiği gibi, temsil yetkisinin bulunmaması, temsil yetkisinin hiç verilmemiş olmasından yahut yapılan sözleşmenin temsil yetkisinin kapsamı dışında kalmasından veya evvelce mevcut bir temsil yetkisinin sona ermiş olmasından meydana gelmiş olabilir. Bu halde yetkisiz temsilcinin (temsil yetkisinin hiç verilmemiş olması, temsil yetkisinin sona ermesi veya temsil yetkisinin kapsamı dışında muamelede bulunması) temsil olunan adına yaptığı sözleşmeden doğan hak ve borçların, temsil olunana ait olabilmesi için, temsil olunanın bu sözleşmeyi onaması gerekir¹². Bir diğer ifadeyle, yetkisiz temsilde temsilcinin yaptığı sözleşme, kurulmuş olmakla birlikte temsil olunanın hukuk alanında hüküm ve sonuçlarını doğurmaz. Ancak temsil olunan böyle bir sözleşmeyi onayabilir¹³. Onama, temsil yetkisinin yerine geçeceğinden, sözleşmeyi, sanki başlangıçtan itibaren temsil yetkisi varmış gibi geçerli hale getirir; sözleşmenin askı durumunu sona erdirir¹⁴.

Yetkisiz temsilci, TTK m. 21/3'de sözü edilen bir sözleşme yapar ve karşı taraf bu sözleşmeye dayalı olarak, yetkisiz temsilci tarafından temsil olunana, sözleşmenin içeriğini belirlemek amacıyla bir teyit mektubu gönderir ve temsil olunan sekiz gün içinde itiraz etmezse, TTK m. 21/3 anlamında sözleşmenin teyit mektubunda belirtildiği esaslarla yapıldığını kabul etmiş sayılacak mıdır? Bir diğer ifadeyle, teyit mektubuna itiraz etmemesi, yetkisiz temsilcinin yaptığı sözleşmeyi onadığı (Genehmigung) anlamına gelir mi?

Kanunun düzenlemesine nazaran, bu soruya olumlu cevap vermek, yani sözleşmenin teyit mektubunun içeriğine uygun olarak kurulduğunu kabul etmek gerekir. Zira, teyit mektubu tacir olmanın (tacir sayılma, tacir gibi sorumlu olma da dâhil olmak üzere) hukukî sonuçları arasında düzenlenmiştir. Teyit mektubu alan tacir olduğuna göre, tacirlere ilişkin kuralların, bu yazıya itiraz edilmesi gerektiğini amir olduğunu, itiraz etmemesi halinde, sözleşmeyi onamış sayılacağını bilmesi gerekmektedir (basiretli iş adamı). Çünkü, yetkisiz temsilci yapsa dahi, teyit mektubunu gönderenle bir sözleşme yapılmıştır. Bu sözleşme geçersiz değildir; onanınca kadar sözleşmenin geçerliliği askıdadır. Yetkisiz temsilci tarafından temsil edilen, bu sözleşmeyi onaylarsa, sözleşme sanki

¹² Bir kimse tarafından yapılan hukukî işlemin geçerli olabilmesi, hüküm ve sonuçlarını doğurması, bir başka kişinin irade beyanına bağlı ise, bu irade beyanına muvâfakat (=onay= Zustimmung) denir. Muvâfakat işlem yapılmadan verilmişse buna izin (Einwilligung), işlem yapıldıktan sonra verilmişse onama (=icazet=Genehmigung) adı verilir. Onama, geçmişte etkili sonuçlar doğurur (Bu konuda bkz., **Eren, Fikret**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Bası, Ankara 2012, s. 455).

¹³ **Eren**, s. 454.

¹⁴ Temsil yetkisinin sona ermesi ve temsil yetkisinin kapsamının aşılması halinde söze konu oluşturan istisnalar hakkında bkz., **Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. I, 10. Bası, İstanbul 2012, s. 248 vd.

başlangıçtan itibaren temsil yetkisi varmış gibi geçerli hale gelir. Teyit mektubunda önemli olan, gönderilen yazının içerik itibarıyla sözleşmeyi ilk kez mi meydana getirdiği, yoksa önceki sözleşmeye atıf mı yaptığıdır. Yetkisiz temsilci tarafından yapılan sözleşmede, gönderen, önceki sözleşmeye (yetkisiz temsilciyle yapılan sözleşmeye) atıf yapmışsa; teyit mektubunu alan itiraz etmezse, sözleşmeyi onayladığı sonucu çıkar; gönderenin korunması gerekir¹⁵.

Türk Ticaret Kanunu m. 21/3'ün lafzından, maddede belirlendiği şekilde sadece sözlü olarak yapılan bir sözleşmenin içeriğini doğrulamak maksadıyla bir yazı (teyit mektubu) gönderilebileceği gibi bir sonuç çıkmaktaysa da, daha evvel yapılan yazılı bir sözleşmeyi değiştirmek maksadıyla da teyit mektubu gönderilebilir.

Bilindiği gibi TBK m. 12/1'e göre, sözleşmeler hukukunda ilke olarak şekil serbestisi geçerlidir. Kanun (m. 12/2) veya taraflar (m. 17) sözleşmenin geçerliliğini özel bir şekle tâbi tutmamışlarsa, sözleşme hiçbir geçerlilik şekline tâbi olmadan serbestçe (sözle, yazıyla veya başka bir davranışla) yapılabilir¹⁶.

Türk Borçlar Kanunundaki bu düzenlemeden de anlaşıldığı üzere, şekil serbestisinin istisnaları bulunmaktadır. Kanunda sözleşmeler için öngörülen şekil, kural olarak geçerlilik şeklidir. Öngörülen şekle uyulmaksızın kurulan sözleşmeler hüküm doğurmaz (TBK m. 12/2). Diğer bir söyleyişle, kanunda aksi belirtilmedikçe, kanunun öngördüğü şekil bir geçerlilik şartıdır.

Kanunda bir şekil şartı öngörülmüş olmasa bile, taraflar bir sözleşmenin şekle tâbi olarak yapılmasını kararlaştırmışlarsa, bu şekle uyulması da zorunludur. Kararlaştırılan şekle uyulmaması halinde taraflar sözleşmeyle bağlanmış olmaz (TBK m. 17/1).

Taraflar kanunun geçerlilik şartı olarak aradığı şekli ortadan kaldıramazlar. "Kanunda yazılı şekilde yapılması öngörülen bir sözleşmenin değiştirilmesinde de yazılı şekle uyulması zorunludur" (TBK m. 13/1). Buna karşılık, tarafların anlaşması gereği şekle tâbi olarak yapılmış bir sözleşmede değişiklik yapılması için aynı şekle uyulması zorunluluğu yoktur; TBK m. 13/1'de sözü edilen zorunluluk, iradi şekli kapsamaz¹⁷.

Tarafların anlaşması gereği yazılı bir şekilde yapılmış sözleşmede değişiklik yapılmasını temin etmek maksadıyla, TTK m. 21/3'te ifadesini bulan bir şekilde görüşmeler yapılmış ve değişiklik hususunda taraflar mutabık kalmış, yani değişiklik hususunda anlaşmaya varmışlarsa, taraflardan birinin bu değişikliğin içeriğini doğrulamak maksadıyla gönderdiği yazı da, teyit mektubu mahiyetindedir.

¹⁵ **Lettl**, Alman Federal Mahkemesinin kararına konu olayı incelemek maksadıyla kaleme aldığı makalesinde, yetkisiz temsilci ile sözleşme yapan karşı tarafın gönderdiği teyit mektubuna zamanında (derhal) itiraz etmeyen, (yetkisiz temsilci tarafından) temsil edilenin, gönderilen teyit mektubu ile bağlı olduğunu ifade etmektedir (**Lettl (Çev. Çağlar)**, s. 1253).

¹⁶ **Eren**, s. 267 vd.

¹⁷ **Oğuzman/Öz**, s. 161; **Somuncuoğlu**, s. 33.

3) Sözleşmenin İçeriğini Doğrulamak Maksadıyla Bir Yazı (Teyit Mektubu) Gönderilmesi

Teyit mektubu, TTK m. 21/3'te ifade edildiği gibi kurulan bir sözleşmenin içeriğini doğrulamak maksadıyla gönderilen bir yazıdır.

a) Sözleşmelerle Yapılan Açıklamaları İçeren Yazı

Kanun koyucu, teyit mektubunun, daha evvel akdedilmiş sözleşmelerle yapılan açıklamaların içeriğini doğrulamak maksadıyla gönderilebileceğini ifade etmiş; gönderilen bu yazı hakkında, "yazı" olması haricinde bir unsur öngörmemiştir.

Yazı, düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi işi¹⁸ olduğuna göre, teyit mektubu niyetinde gönderilen yazının imzayı ihtiva etmesi gerekecek midir? Gönderilen bu yazı, senet, yazılı delil veya delil başlangıcı olarak nitelendirilebilir mi?

Hukuk Muhakemeleri Kanununda açık bir ayırım yapılmamasına rağmen, hukukumuzda deliller, kesin delil-takdiri delil ayırımı esas alınarak incelenmektedir. Kanunda açıkca böyle bir ayırım yapılmasa da, özellikle delillerin değerlendirilmesinde hâkimin bağılılığı ve kanunda her bir delile bağlanan sonuçlar böyle bir ayırımın yapılmasını gerekli kılmaktadır¹⁹.

Bu ayırıda, kesin deliller arasında yer alan ve Hukuk Mahkemeleri Kanununun dördüncü kısmının ikinci bölümünde "Belge ve Senet " başlığı altında ele alınan "senedin" tanımı yapılmamış; bir belgenin hangi koşullar altında senet sayılacağı belirlenmiştir. Buna göre senet, bir kimsenin kendi aleyhine delil teşkil etmek üzere hazırladığı veya aynı sonucu doğuran irade açıklamasıdır²⁰. Senedi düzenleyenin, onu kendi aleyhine delil teşkil etmek iradesiyle hazırlaması şart değildir; böyle bir sonucun çıkması (Zufallsurkunde) yeterlidir²¹. Belgenin senet mahiyetini alabilmesi için, belgeyi düzenleyen imzasını, mührünü veya el ile yapılmış bir işaretini taşıması gerekir. Ayrıca usulüne göre güvenli elektronik imza ile oluşturulan elektronik veriler de bu anlamda senet sayılmaktadır²².

Gönderilen bu yazının, senet ve bu bağlamda kesin delil kabul edilmesi, teyit mektubunun mahiyetine uygun düşmez. Zira kesin deliller, şartlarını, hükümlerini ve sonuçlarını kanunun belirlediği ve bu şartların bulunması halinde hâkimin bağlı olduğu ve takdir yetkisinin olmadığı delillerdir; bir vakıanın ispatı için kanunda kesin delil öngörülmüşse, hâkim başkaca delil inceleyemez²³. Böyle bir sonuç, kanun koyucunun teyit mektubu ile ulaşmak istediği amaç ile bağdaşmaz.

Teyit mektubu, TTK m. 21/3'de ifadesini bulan bir şekilde kurulan sözleşmelerde, hakların bilâhare zayi olmaması için taraflardan birinin gönderdiği

¹⁸ Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, 10. Bası, s. 2154.

¹⁹ **Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet**, Medeni Usûl Hukuku, 13. Bası, Ankara 2012, s. 605-606.

²⁰ **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s. 612; **Postacıoğlu, İlhan, E.**, Medeni Usul Hukuku, 6. Bası, İstanbul 1975.s. 596-597.

²¹ **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s. 612.

²² **Pekcanitez/Atalay/Özekes**, s. 616.

²³ **Somuncuoğlu**, s. 34-35.

bir yazı; kurulmuş olan bir sözleşmenin içeriğini belirlemek amacıyla gönderilen bir bilgi taşıyıcısıdır. Bu tür bilgi taşıyıcıları, bir diğer ifadeyle "uyuşmazlık konusu vakıaları ispata elverişli, yazılı veya basılı metin, senet, çizim, plan, kroki, fotoğraf, film, görüntü veya ses kaydı gibi bilgi taşıyıcıları" Hukuk Mahkemeleri Kanununun 199'uncu maddesinde yapılan tanıma nazaran, belgenin, "bilgi taşıyıcı" olması ve uyuşmazlık konusu vakıaları ispata elverişli olması gerekli ve yeterlidir. Senedin aksine, belgede hazırlayanın imzasının bulunması da gerekmez. Bu sebeple gönderenin imzasını ihtiva etmeyen bir teyit mektubu da *belge* niteliğini haizdir. Nitekim TTK m. 21/3'te "...doğrulayan bir yazıyı alan kişi..." demek suretiyle teyit mektubunun belge niteliği taşıması yeterli görülmüştür. Kanun koyucu eğer gönderilen yazının gönderenin imzasını da ihtiva etmesini arzu etseydi TTK m. 123'te olduğu gibi, TTK m. 21/3'te bunu açık bir şekilde belirtebilirdi. Nitekim Türk Ticaret Kanununun 123'üncü maddesinde, acentelik sözleşmesinde, rekabet yasağı anlaşmasının yazılı şekilde yapılması ve anlaşma hükümlerini içeren ve müvekkil tarafından "imzalanmış" bulunan bir belgenin acenteye verilmesi gerektiği belirtilerek belgenin imzalı olması gerektiği açıkça hükme bağlanmıştır (ayrıca bkz. TTK m. 1525/1).

Bu düzenlemeler karşısında TTK m. 21/3'de ifadesini bulan yazıyı, iddia konusu hukukî işlemin tamamen ispatına yeterli olmamakla birlikte, söz konusu hukukî işlemleri muhtemel gösteren ve kendisine karşı ileri sürülen kimse veya temsilcisi tarafından verilmiş veya gönderilmiş delil başlangıcı (HMK m. 202) olarak nitelendirmek gerekir.

b) Gönderilen Yazının, Kurulan Sözleşmelerle Yapılan Açıklamaların İçeriğini Doğrulaması

TTK m. 21/3'e göre, gönderilen yazının, teyit mektubu olarak kabul edilebilmesi için, evvelce kurulan sözleşmelerle yapılan açıklamaların içeriğini doğrulaması gerekir.

Buna göre, tarafların TTK m. 21/3'de ifadesini bulan bir şekilde sözleşme yapmış olmaları, bir diğer söyleyişle, tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak açıklama yaparak bir sözleşmenin kurulması gerekir. Teyit mektubu, bu şekilde kurulan sözleşmelerle yapılan açıklamaların içeriğini doğrulamak, ileride doğabilecek ihtilâfları gidermek amacıyla gönderilen bir yazıdır.

Bu sebeple, taraflar arasında hiç görüşme yapılmamışsa veya görüşme yapılmasına rağmen, esaslı noktalarda anlaşma sağlanamamışsa yani sözleşme kurulmamışsa, taraflardan biri, sanki sözleşme kurulmuş gibi, muhataba bir yazı gönderirse, önceden kurulmuş bir sözleşme olmadığı için, bu gönderilen yazının teyit mektubu olarak nitelendirilmesi söz konusu olamaz. Bir diğer ifadeyle, kurulmuş bir sözleşme olmadan gönderilen yazı, karşı tarafın itiraz etmemesi sebebiyle, TTK m. 21/3 anlamında bir teyit mektubu olarak kabul edilemez²⁴. Zira teyit mektubu, kurulan bir sözleşmenin içeriğini doğrulamak

²⁴ **Kocayusufpaşaoğlu, Necip**, (Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/Arpacı) Borçlar Hukukuna Giriş, Hukukî İşlem, Sözleşme, 5. Bası, İstanbul 2010, § 14, N. 7.

maksadıyla gönderilir; sözleşmenin kurulmasını temin etmek maksadıyla gönderilen yazı teyit mektubu değildir, şartları varsa "öneri" olarak kabul edilebilir.

Bu arada tartışılması gereken hususlardan biri de, taraflar gerçekten evvelce görüşmüş, esaslı noktalarda anlaşma sağlamış ve sözleşme kurulmuş olmasına rağmen, yazıyı gönderen, sözleşmeyle kararlaştırılan hususlardan farklı bir yazı göndermişse, bu yazı teyit mektubu olarak kabul edilerek TTK m. 21/3'de belirlenen sonuçlar doğmuş olacak mıdır?

Teyit mektubundan bahsedebilmek için, önceden kurulmuş bir sözleşmenin bulunması, diğer bir söyleyişle, tarafların sözleşmenin objektif ve subjektif esaslı noktalarında mutabakat temin etmiş olması gerekir²⁵. Bu unsurlardan biri üzerinde bile anlaşma olmazsa, sözleşme kurulamaz. Evvelce kurulan bir sözleşmenin esaslı noktalarından ayrılan bir yazı, evvelce kurulan bir sözleşmenin içeriğini doğrulayan bir yazı olmaktan ziyade, yeni bir "öneri" mahiyetindedir ve Türk Borçlar Kanununun "öneri" ve "kabul" hükümlerine göre değerlendirilmelidir.

Buna mukabil, objektif veya subjektif yan unsurlar, bu değerlendirmenin dışında kabul edilmelidir. Zira bu unsurlar, sözleşmenin kurulması aşamasında üzerinde durulmamış veya tartışma konusu yapmalarına rağmen sözleşmenin asli unsurları haline getirilmemiştir²⁶.

TTK m. 21/3'de ifade edilen bir şekilde kurulan sözleşmelerin, yan unsurlarını açığa kavuşturmak maksadıyla gönderilen bir yazı (sözleşmenin esaslı unsurlarından ayrılmamak koşuluyla), evvelce görüşmedikleri veya görüşüp anlaşamadıkları ve buna rağmen kurdukları sözleşmenin yan unsurları hakkında mutabakat sağlamaya yönelik olduğu için, karşı tarafın itiraz etmemesi, bu içeriği kabul ettiği şeklinde anlaşılmalıdır.

4) Gönderilen Yazıya İtiraz Edilmemesi

Kanun Koyucu, TTK m. 21/3'de "...kurulan sözleşmelerle yapılan açıklamaların içeriğini doğrulayan bir yazıyı alan kişi, bunu aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde itirazda bulunmamışsa, söz konusu teyit mektubunun yapılan sözleşmeye veya yapılan açıklamalara uygun olduğunu kabul etmiş sayılır" demektir.

a) Teyit Mektubu Gönderilmesi Süresi

Teyit mektubu bir "öneri" değildir; kurulmuş bir sözleşmeyle yapılan açıklamaların içeriğini doğrulayan bir yazıdır. Bu nedenle, önerenin bağlılık süreleriyle veya kabulle ilgili düzenlemeler, teyit mektubunun gönderilmesine tatbik edilemez.

Bununla birlikte, teyit mektubunun görüşmelerden sonra, işin özelliği veya durumun gereği olarak, sözleşmenin kurulmasını müteakip gönderilmesi ve muhataba derhal ulaştırılması gerekir. Zira teyit mektubu TTK m. 21/3'de ifadesini bulan şekliyle yahut sözlü olarak kurulan sözleşmelerle yapılan açıklamaların içeriğini doğrulamak maksadıyla gönderilmektedir. Aradan uzun bir

²⁵ Eren, s. 229 vd.

²⁶ Eren, s. 237.

zaman geçtikten sonra ve bu arada, borçlanılan edimin tam ve doğru olarak yerine getirilmesiyle ilgili olarak ifa veya ifa teşebbüsü de söz konusu değilse, evvelce kurulduğu ifade edilen bir sözleşmenin içeriğini doğrulamak üzere bir yazı gönderilmesi, somut olayın özellikleri nazara alınarak değerlendirilmelidir²⁷.

b) Teyit Mektubuna İtiraz

TTK m. 21/3'de, "...yazıyı alan kişi, bunu aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde itirazda bulunmamışsa, söz konusu teyit mektubunun yapılan sözleşmeye veya açıklamalara uygun olduğunu kabul etmiş sayılır" denilmekte, itirazın nasıl yapılacağı belirtilmemektedir.

aa) İtirazın Şekli

Yukarıda izah edildiği gibi, *gönderilen yazı*, yazı olmasından başka herhangi bir şarta bağlanmamış olup, bu anlamda HMK m. 199'uncu maddede ifadesini bulan şekliyle, hatta gönderenin imzasını da taşımasına gerek olmadan, sözleşmenin içeriğini doğrulamak maksadıyla e-mail veya fax ile de gönderilebilir. Nitekim TTK m. 1525'te de tarafların açıkça anlaşmaları saklı kalmak şartıyla, teyit mektubunun, elektronik ortamda düzenlenebileceği, yollanabileceği, itiraza uğrayabileceği ve kabul edilmişse sonuç doğuracağı hükme bağlanmıştır.

Sözleşmenin içeriğini doğrulamak maksadıyla gönderilen yazı dahi şekle tâbi tutulmamışken, itirazın herhangi bir şekle bağlı olduğu söylenemez. İtiraz edenden sadır olduğu anlaşılacak kaydıyla herhangi bir şekilde yapılan itiraz, TTK m. 21/3 anlamında itiraz sayılmalıdır. Ancak bu halde dahi bu itirazın belge mahiyetini alabilmesi için yazı ile yapılması gerekir; itiraz edenin imzasını taşımayan e-mail veya fax bu anlamda itiraz olarak nitelendirilmelidir.

bb) İtiraz Süresi

Teyit mektubu, "kurulan sözleşmelerle yapılan açıklamaların içeriğini" doğrulamak maksadıyla gönderilen bir yazıdır. "Yazıyı alan kişi, bunu aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde itirazda bulunmamışsa, söz konusu teyit mektubunun yapılan sözleşmeye veya açıklamalara uygun olduğunu kabul etmiş sayılır" (TTK m. 21/3).

Kanun koyucu, "kurulan sözleşmelerden" bahsettiği cihetle, TTK m. 21/3'de belirtildiği şekilde gönderilen yazı bir öneri ve sekiz gün içinde itiraz edilmemesi de "örtülü kabul" değildir; öneri ve kabul, sözleşmenin kurulması aşamasıyla ilgilidir.

Teyit mektubuna süresi içinde itiraz etmemek, kabul değilse de sözleşmenin kurulduğu anı açıklayan teorilerden (açıklama, gönderme, varma, öğrenme), teyit mektubuna itiraz süresinin tespitinde istifade edilebilir.

²⁷ **Letli**, makalesinde "Ayrıca bu mektup alıcıya derhal ulaştırılmalıdır. Uygulanacak süre somut olayın özelliklerine göre belirlenecektir. Beş günlük süre makul karşılanırken, üç haftalık süre artık gönderilenin bir teyit mektubu beklemesi için uzun bir süre olacaktır" demektedir (**Letli (Çev. Çağlar)**, s. 1254).

Kanun koyucu, "...yazıyı alan kişi, bunu aldığı tarihten itibaren..." ifadesini kullandığı için, sekiz günlük sürenin başlangıcının, yazının alındığı tarih olarak nitelendirilmesi gerekir. Ancak bu halde yeni sorunlar gündeme gelebilir. Şöyle ki, Kanun koyucu yazıdan bahsetmiş, bunun şekli ve şartları ile ilgili bir düzenleme yapmamıştır. Bu yazı, TTK m. 18/3'de ifadesini bulan "ihbar veya ihtar" da değildir²⁸; kanaatimizce, "yazı"lı olmak kaydıyla her şekilde gönderilebilir. Bu halde yazının "varma" anını ve buna bağlı olarak sekiz günlük sürenin başlama anını tespit güçlüğü aşikârdır. Bu halde teyit mektubunu gönderenin, teyit mektubuna itirazın olabileceğini düşünerek, ihtilâf zuhur ettiğinde, teyit mektubuna süresi içinde itiraz edilip edilmediğini ispat etmek amacıyla, *basiretli bir tacir* sıfatıyla hareket etmesi gerekir.

Teyit mektubunu alan muhatabın, "varma" anından itibaren sekiz gün içinde bu yazıya itiraz etmesi gerekir. Kanun koyucu sekiz gün içinde itiraz edilmesini gerekli ve yeterli görmüştür. Bu sebeple, itirazın sekiz gün içinde "gönderilmesi", itirazın yapılmış sayılması için yeterlidir; itirazın "varması" veya muhatabın itirazı "öğrenmesi" şart değildir (TTK m. 21/3)²⁹.

5) Gönderenin Himaye Edilebilir Olması

Teyit mektubu, TTK m. 21/3'de ifade edilen şekilde kurulan sözleşmelerde, taraflara, sözleşmenin içeriğini belirlemek üzere bir yazı gönderme hakkına dayalı olarak gönderilmektedir. Ancak bu hakkın kullanımının dürüstlük ilkesine uygun olması; borç ilişkisindeki karşılıklı bağlılık ve güven ilişkisini zedelememesi gerekir.

Güvenin korunması ya da kısaca "güven ilkesi", aralarında karşılıklı güvene dayanarak oluşturulabilecek özel bir hukukî bağ (borç ilişkisi) bulunan kişilerden her birinin, sözüyle, eylemiyle karşı yanda yarattığı hakkı güveni boşa çıkarmamasını emreder. Bu anlamıyla güven ilkesi, en başta bir sözleşme ilişkisinin kurulup kurulmadığını, eğer kurulmuşsa geçerli olarak kurulmuş olup olmadığını ve eğer geçerli olarak kurulmuşsa bu ilişkinin içeriğini belirler. Bu bağlamda her bir sözleşen karşı tarafın çıkarlarını da gözetecek, onun bu çıkarlarını tehlikeye sokmayacaktır. TMK m. 2/1'de ifadesini bulan şekliyle, herkes kişisel (nispi) haklarını kullanmada ve kişisel (nispi) yükümlülüklerine uymada, bağlılık (sadakât) ve güvene (itimada) uygun davranmak zorundadır³⁰.

Buna göre, teyit mektubunu gönderen kişinin, daha evvel kurulmuş sözleşmenin esaslı noktalarını belirten, kurulan sözleşmenin içeriğini doğrulayan bir yazı göndermesi halinde himaye edileceği söylenebilir. Önceki görüşmelerden bilinçli olarak tamamen farklı hususlar yer almaktaysa veya sözleşmenin esaslı noktalarından farklı düzenlemelere yer verilmişse, teyit mektubunu gönderenin himaye edilmesinden bahsedilemez; gönderen, muhatabın kendisi ile mutabık kalmasını beklememelidir³¹.

²⁸ Arkan, s. 152-153.

²⁹ Ayhan/Özdamar/Çağlar, s. 162; Arkan, s. 152; Karayalçın, s. 224.

³⁰ Serozan, Rona, Medeni Hukuk, Genel bölüm/Kişiler Hukuku, İstanbul 2011, s. 264-265.

³¹ Bucher, Eugen, (Honsell, Heinrich/Vogt, N. Peter/Wiegand, Wolfgang) Basler Kommentar, Obligationenrecht I, Art. 1- 529, 4. Auflage, 2007, Art. 6, N. 23.

Aynı neticeye, sözleşmenin yan (ikinci dereceden-tâli) unsurları açısından varamayız. Sözleşmenin gerek objektif gerek subjektif yan unsurları, sözleşmenin geçerliliğini etkilemez (TBK m. 2/1). Taraflar sözleşmenin esaslı noktalarında uyuşmuşlarsa, ikinci derecedeki noktalar üzerinde durulmamış olsa bile, sözleşme kurulmuş sayılır. İkinci derecedeki noktalarda uyuşulamazsa hâkim, uyuşmazlığı işin özelliğine bakarak karara bağlar (TBK m. 2/2)³².

Teyit mektubunu gönderen, sözleşmenin bu ikinci derecedeki noktalara açıklık sağlamak amacıyla, evvelce hiç görüşmedikleri veya görüşmelerine rağmen mutabakat sağlayamadıkları sözleşmenin esaslı noktalarından olmayan yan noktalara ilişkin eklemeler yapabilir³³. Bu yapılan eklemeler teyit mektubunun mahiyetine aykırı değildir; muhatap mektuba itiraz etmezse, gönderenin himaye edilmesi, sözleşmenin mektubun içeriğine göre yapılmış sayılması gerekir³⁴.

Bunun gibi, gönderen temsil yetkisinin olmadığını bilmiyorsa veya bilmesi gerekmiyorsa, yetkisiz temsilci ile yapılan sözleşmeye dayanarak temsil edilene gönderilen yazının da, yetkisiz temsilci ile yapılan sözleşmeyle ilgili olması nedeniyle, teyit mektubu olarak kabul edilmesi; gönderenin himaye edilmesi gerekir³⁵.

6) Aksine Bir Anlaşma Olmaması

Teyit mektubu ile ilgili düzenleme, emredici mahiyette değildir; taraflar, teyit mektubuna süresinde itiraz edilmemesinin sonuçları hakkında aksine bir sözleşme yapabilir. Buna göre teyit mektubunu alan kişi, aralarındaki sözleşmeye istinaden, teyit mektubunda yer alan hususları, yazılı bir beyanla kabul etme hakkını saklı tutmuşsa, gönderilen yazıya süresinde itiraz etmemesi, TTK m. 21/3 'de öngörülen, sözleşmenin gönderilen yazıya uygun olarak kurulduğu şeklindeki sonuç ortaya çıkmaz³⁶

C) TEYİT MEKTUBUNUN HUKUKİ MAHİYETİ

Teyit mektubunun asıl amacı, TTK m. 21/3'te ifadesini bulan şekilde kurulan sözleşmenin içeriğini doğrulamak; sözleşmeyle belirlenmeyen ve sözleşme görüşmelerinde üzerinde hiç durulmayan "yan noktaları" hakkında bir açıklık, kesinlik sağlamaktır. Teyit mektubunun, daha evvel şifahi olarak yapılan sözleşmeyi yeni bir temele oturtmak gibi bir gayesi veya fonksiyonu yoktur³⁷.

Buna göre teyit mektubu, daha evvel TTK m. 21/3'te ifade edilen şekilde kurulan bir sözleşmeyi, esaslı unsurlarında herhangi bir değişiklik yapılmadan, doğrulamak amacıyla gönderilmişse, gönderilen bu teyit mektubu, bildirici

³² Eren, s. 237.

³³ Bucher, Basler Kommentar, Art. 6, N. 23.

³⁴ BGE 114 II 250.

³⁵ Lettl (Çev. Çağlar), s. 1246.

³⁶ Lettl (Çev. Çağlar), s. 1247.

³⁷ Canaris, Die Vertrauenshaftung im deutschen Privatrecht, Berlin 1970, s. 211-212 (Ülgen, Hüseyin, Türk Ticaret Hukukunda Hukuki Görünüş Nazariyesi (Ticari İşletme Bakımından Uygulama), İstanbul 2005, s. 179'dan naklen).

mahiyettedir ve sözleşmeyi ispat vasıtasından başka bir şey değildir³⁸. Buna mukabil, gönderilen teyit mektubu, sözleşmenin esaslı unsurlarını ihtiva etmekle birlikte "yan unsurlar" hakkında açıklamayı da içeriyorsa, teyit mektubuna süresi içinde itiraz edilmemesi kurucu bir nitelik arzeder. Zira, tarafların sözleşmenin gerek objektif gerek subjektif yan unsurlar (ikinci derecedeki noktalar) üzerinde mutabakat temin etmemeleri, sözleşmenin kurulmasını engellemez (TBK m. 2/1). İkinci derecedeki noktalarda uyuşmazsa hâkim, uyuşmazlığı için özelliğine bakarak karara bağlar (TBK m. 2/2). Bu halde, sözleşme kurulduktan sonra, tarafların üzerinde hiç durmadıkları veya görüşmelerine rağmen sözleşmenin esaslı unsuru haline getirmedikleri bir konuya açıklık ve kesinlik getirmek maksadıyla teyit mektubunu gönderen, bu hususları yazısında belirtebilir. Böyle bir durumda teyit mektubunu alan muhatabın süresinde itiraz etmemesi, teyit mektubunun içeriğini kabul ettiği sonucunu doğurur (TTK m. 21/3).

Daha evvel şifahi olarak kurulan sözleşmenin yan unsurlarını belirlemek, bu unsurlara kesinlik sağlamak maksadıyla gönderilen teyit mektubu bir öneri mahiyetindedir. Bu öneriye süresi içinde itiraz edilmemesinin yarattığı hukukî görünüş, bir kabul addedilmekte; sözleşmenin teyit mektubunun içeriğine uygun olarak kurulduğu kabul edilmektedir³⁹.

TTK m. 21/3'e bağlanan sonuç bir hukukî görünüş olmasına rağmen, sözleşme yapılırken taraflardan birinin işlem iradesinin oluşum veya beyanı aşamasında istenmeyerek ortaya çıkan irade bozukluklarının (yanılma, aldatma, korkutma), teyit mektubu ile içeriği doğrulanan sözleşmelerde ileri sürülebilmesi gerekir.

Gerçekten de, irade bozukluğu, ancak sözleşmenin kurulmasında sakatlık olmayan hallerde söz konusu olur. İrade bozukluğunda sözleşme bu sakatlığa rağmen kurulur; ancak iradesi sakatlanan taraf, dilerse geçerli olarak kurulmuş olan sözleşmeyi, geçmişe etkili olarak iptal eder, geçersiz kılar. Teyit mektubu da kurulmuş bir sözleşmenin içeriğini doğrulamak maksadıyla gönder-

³⁸ **Kocayusufpaşaoğlu**, § 14, N. 8.

³⁹ TTK m. 21/3'e bağlanan sonuç, **Arslanlı** (s. 42) ve onu takibeden diğer bazı müelliflerce (**Somuncuoğlu**, s. 34; **Domaniç/Ulusoy**, s. 235; **Engin, B. İlkay**, "Fatura veya Teyit Mektubunda Yer Alan Vade Farkı Kaydına İtiraz Edilmemesinin Sonuçları", İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LXI, S. 1-2, s. 259; **Nomer Ertan** (Ülgen, Ticari İşletme Hukuku), N. 689) karine olarak nitelendirilmekteyse de, bu durum bir hukukî görünüş olgusudur. Zira, bilindiği gibi karine, bilinen olaylardan bilinmeyen olaylar hakkında kanunun veya hâkimin çıkardığı sonuçlardır. Buna göre, ister fiili ister kanuni karinede, Kanun ispatlanan bir olayı, (aksi sabit oluncaya kadar) ispatlanması gerekli bir olayın delili saymıştır. Karineye dayanan taraf, o konuda iddiasını ispat külfetinden kurtulur. Ancak bu karinenin aksi ispat edilebilir. Karşı taraf olayda karinenin doğru olmadığını ispat ederse, karine çürütülmüş olur.

Buna karşılık hukukî görünüşe yol açan bir harici olgunun mevcudiyetine işaret ettiği hukukî durum (hak, yetki ya da ilişki), maddi hukuk bakımından "gerçek" olarak mütalaa edilir. Dolayısıyla, Kanunun hukukî görünüşe bağladığı sonuçların gerçekleşmesinden sonra, görünüşle gerçeğin birbirine uymadığı ileri sürülerek, bunların hükümden düşürülmesine cevaz yoktur; hukukî görünüşün aksini ispat mümkün değildir (Bu konuda bkz., **Ülgen**, s. 30-31 ve 176-179'daki açıklamalar). Ancak gönderilen yazıya, TTK m. 21/3'te öngörülen sekiz günlük süre içinde itiraz edilmesi, bir devletin mevzuatı veya mücbir sebep gibi aşılması imkânsız herhangi bir engel yüzünden mümkün olmazsa, somut olayın özelliklerine göre, bu sebepler ortadan kalkar kalkmaz itirazın yapılabileceğinin kabulü gerekir.

rilen yazıdır. Bu yazıya süresi içinde itiraz edilmemesi, sözleşmenin yazı içeriğine göre kurulduğu hakkında bir hukukî görünüş meydana getirir. Bu hukukî görünüşe güven esastır. Ancak sözleşmenin kurulması sırasında bir irade bozukluğu söz konusu ise, taraflardan biri irade bozukluğuna dayanarak, genel hükümler çerçevesinde (TBK m. 30 vd.) sözleşmenin geçmişe etkili olarak iptalini isteyebilir. Burada iptali istenen teyit mektubu değildir; teyit mektubu ile kurulduğu bildirilen veya kabul edilen sözleşmedir.

D) TEYİT MEKTUBUNUN HUKUKİ SONUÇLARI

Süresi içinde itiraz edilmeyen teyit mektubu ispat vasıtasıdır. Teyit mektubunu alan "kişi", teyit mektubunun yapılan sözleşmeye ve açıklamalara uygun olmadığı kanaatindeyse buna sekiz gün içinde itiraz etmelidir. İtiraz etmezse, yarattığı hukukî görünüş olgusuna göre, sözleşmenin teyit mektubunun içeriğine uygun olarak yapıldığını kabul etmiş olur.

Ancak, yukarıda da izah ettiğimiz gibi, TTK m. 21/3'de sözü edilen hukukî sonucun kabul edilmesi, teyit mektubunun kurulmuş bir sözleşmeyle ilgili olduğu ölçüde mümkündür. Taraflar aralarında hiç görüşmemişler veya görüşmelerine rağmen mutabakat temin edememişlerse yahut gönderilen teyit mektubu, evvelce yapılmış sözleşmeden, bilhassa sözleşmenin esaslı noktalarından farklı hususları ihtiva ediyorsa, TTK m. 21/3'de sözü edilen sonucun doğması beklenemez. Evvelce kurulan sözleşmenin esaslı noktalarından farklı hususları ihtiva eden yazı, teyit mektubu olarak kabul edilemez; şartları varsa yeni bir öneri olarak değerlendirilebilir.

Teyit mektubu dolayısıyla mektubu alan tarafın itiraz etmek suretiyle yarattığı hukukî görünüşün, TTK m. 21/3'de düzenlenen sonucu doğurabilmesi, gönderenin himaye edilebilmesi için, gönderenin daha evvel kurulan sözleşmeye uygun davranması gerekir. Bu bağlamda, meselâ, teyit mektubunu gönderenin kasden ve kötü niyetle mektubun muhtevasını, sözlü anlaşmadan (sözleşmenin esaslı noktalarından) farklı tanzim etmesi halinde, bu ispat edilebilirse, itiraz süresi geçmesine rağmen karşı taraf bu mektupla ilzam olamaz⁴⁰. Bu halde gönderilen yazı teyit mektubu olarak nitelendirilmeyeceği gibi, ispat amacıyla kullanılabilecek bir belge de sayılmayacaktır.

SONUÇ

Teyit mektubu, Türk Ticaret Kanunu m. 21/3'de hükme bağlanmıştır. Buna göre teyit mektubu, telefonla, telgrafla, herhangi bir iletişim veya bilişim aracıyla veya diğer bir teknik araçla ya da sözlü olarak kurulan sözleşmelerle yapılan açıklamaların içeriğini doğrulamak amacıyla taraflardan birinin diğerine (muhataba) gönderdiği, varması gerekli irade beyanını ihtiva eden yazılı belgedir. Bu yazıyı alan kişi, aldığı tarihten itibaren sekiz gün içinde yazıya yahut içeriğine itiraz etmezse, bu yazının içeriğine uygun bir sözleşmenin ortaya çıktığı kabul edilmiş sayılır. Teyit mektubuna TTK m. 21/3'de bağlanan hukukî sonuçların doğması için, yazıyı alanın *tacir* olması gerekirken; teyit mektubunu gönderen kişinin tacir olması şart değildir.

Kanunda teyit mektubu hakkında, "yazı" olması haricinde bir unsur öngörülmediğinden, gönderenin imzasını taşımayan, dolayısıyla senet vasfını haiz

⁴⁰ Ülgen, s. 178.

olmayan bir belge de teyit mektubu olarak nitelendirilebilir. Teyit mektubuna yapılacak itiraz da herhangi bir şekil şartına tâbi tutulmamıştır.

Teyit mektubu, önceden akdedilen sözleşmenin içeriğini doğrulamak maksadıyla gönderilir. Taraflar arasında evvelce yapılan sözleşme, taraflarca bizzat akdedilebileceği gibi, tarafların temsilcileri vasıtasıyla da yapılabilir. Teyit mektubu gönderen, teyit mektubunu yetkisiz temsilci tarafından daha evvel yapılan bir sözleşmenin içeriğini doğrulamak amacıyla göndermişse, teyit mektubuna itiraz etmeyen muhatabın, sözleşmeyi onayladığı kabul edilir.

TTK m. 21/3'de ifade edilen bir şekilde evvelce kurulan sözleşmelerin, esaslı noktalarından ayrılan bir yazı, yeni bir "öneri" mahiyetindedir ve Türk Borçlar Kanununun "öneri" ve "kabul" hükümlerine göre değerlendirilmelidir. Buna mukabil, akdedilen sözleşmenin yan unsurlarını açığa kavuşturmak maksadıyla gönderilen bir yazıya, karşı tarafın itiraz etmemesi, bu içeriği kabul ettiği şeklinde anlaşılmalıdır.

Süresi içinde itiraz edilmeyen teyit mektubu, ispat vasıtasıdır. Teyit mektubunu alan kişi teyit mektubunun, yapılan sözleşmeye ve açıklamalara uygun olmadığı kanaatindeyse, buna sekiz gün içinde itiraz etmelidir. İtiraz etmezse, sebebiyet verdiği hukukî görünüş olgusuna göre, sözleşmenin teyit mektubunun içeriğine uygun olarak yapıldığını kabul etmiş olur. Ancak, sözü edilen hukukî sonucun kabul edilmesi, teyit mektubunun kurulmuş bir sözleşmeyle ilgili olması hâlinde mümkündür. Bununla birlikte evvelce kurulan sözleşmenin esaslı noktalarından farklı hususları ihtiva eden yazı, teyit mektubu olarak kabul edilemez; şartları varsa yeni bir öneri olarak değerlendirilebilir. Ancak gönderilen teyit mektubu, sözleşmenin esaslı unsurlarını ihtiva etmekle birlikte yan unsurlar hakkında açıklamayı da içeriyorsa, teyit mektubunu alan muhatabın süresinde itiraz etmemesi, teyit mektubunun içeriğini kabul ettiği sonucunu doğurur.

KISALTMALAR

Art.	: Artikel
BGB	: Bürgerliches Gesetzbuch
BGE	: Entscheidungen des Schweizerischen Bundesgerichts
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
m.	: madde
N.	: Numara
S.	: Sayı
s.	: sayfa
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TMK	: Türk Medenî Kanunu
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
vd.	: ve devamı
Y.	: Yıl

KAYNAKÇA

- Arkan, Sabih**, Ticari İşletme Hukuku, 16. Bası, Ankara 2012.
- Arslanlı, Halil**, Kara Ticareti Hukuku Dersleri, Umumi Hükümler, 3. Bası, İstanbul 1960.
- Ayhan Rıza**, Güven Nazariyesi Işığında Teyit Mektubunun Hukuki Niteliği, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.1, S.1, Ocak- Haziran 1988, s. 159-169.
- Ayhan, Rıza/Özdamar, Mehmet/Çağlar, Hayrettin**, Ticari İşletme Hukuku, 5. Bası, Ankara 2012.
- Bucher, Eugen**, (Honsell, Heinrich/Vogt, N. Peter/Wiegand, Wolfgang) Basler Kommentar, Obligationenrecht I, Art. 1- 529, 4. Auflage, 2007.
- Canaris**, Die Vertrauenshaftung im deutschen Privatrecht, Berlin 1970 (**Ülgen**, s. 179'dan naklen).
- Domaniç, Hayri/Ulusoy, Erol**, Ticaret Hukukunun Genel Esasları, İstanbul 2007.
- Engin**, B. İlkay, "Fatura veya Teyit Mektubunda Yer Alan Vade Farkı Kaydına İtiraz Edilmemesinin Sonuçları", İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası, C. LXI, S. 1-2, s. 257-266.
- Eren, Fikret**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 14. Bası, Ankara 2012.
- İmregün, Oğuz**, Kara Ticaret Hukuku Dersleri, Genel Hükümler-Ticaret Ortaklıkları-Kıymetli Evrak, 7. Bası, İstanbul 1984.
- Karayalçın, Yaşar**, Ticaret Hukuku, I. Giriş-Ticari İşletme, 3. Bası, Ankara 1968.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip**, (Kocayusufpaşaoğlu/Hatemi/Serozan/ Arpacı) Borçlar Hukukuna Giriş, Hukukî İşlem, Sözleşme, 5. Bası, İstanbul 2010.
- Lettl, Tobias (Çev. Çağlar, Hayrettin)**, "Teyit Mektubu" Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XII, Y. 2008, S. 1-2, s. 1237-1254, (**Lettl (Çev. Çağlar)**).
- Nomer Ertan, N. Füsün** (Ülgen, Hüseyin/Teoman, Ömer/Helvacı, Mehmet/Kendigelen, Abuzer/Kaya, Arslan), Ticari İşletme Hukuku, 3. Bası, İstanbul 2009.
- Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut**, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. I, 10. Bası, İstanbul 2012.
- Pekcanitez, Hakan/Atalay, Oğuz/Özekes, Muhammet**, Medenî Usul Hukuku, 13. Bası, Ankara 2012.
- Poroy, Reha/Yasaman, Hamdi**, Ticari İşletme Hukuku, 14. Bası, İstanbul 2012.
- Postacıoğlu, İlhan**, E., Medeni Usul Hukuku, 6. Bası, İstanbul 1975.
- Serozan, Rona**, Medeni Hukuk, Genel bölüm/Kişiler hukuku, İstanbul 2011.
- Somuncuoğlu, Ünal**, "Teyit Mektubu İle İlgili Bazı Sorunlar", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. VIII, S. 2, Ankara 1975, s. 31-36.
- Ülgen, Hüseyin**, Türk Ticaret Hukukunda Hukuki Görünüş Nazariyesi (Ticari İşletme Bakımından Uygulama), İstanbul 2005.